

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

1. การเลือกสถานที่ทำการวิจัย

เนื่องจากการวิจัยเกี่ยวข้องกับการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. จึงเลือกพื้นที่อำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา ทั้งนี้เป็นเพราะว่าประชากรส่วนใหญ่ในอำเภอรัตนภูมิประกอบอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 70.0 ของประชากรทั้งหมด 9,951 ครัวเรือน จำนวน 55,971 คน และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนของประชากรที่เป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. จำนวน 3,363 คน สามารถชำระคืนได้เพียง 1,100 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 ของเกษตรกรที่ชำระหนี้ได้ ส่วนที่ไม่สามารถชำระคืนได้จำนวน 2,263 คน คิดเป็นร้อยละ 67.3 ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจในการศึกษาเรื่องหนึ่ง เพราะจะเป็นแนวทางในการเสนอแนะ และปรับปรุงให้การดำเนินงานทางด้านสินเชื่อมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. มากยิ่งขึ้น

2. ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่เป็นลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาคูหา อำเภอรรัตนภูมิ มีเป็นจำนวน 3,363 คน เป็นเกษตรกรที่ยังคงค้างชำระเงินกู้ จำนวน 2,263 คน ใน 5 ตำบลคือตำบลคูหาใต้ ท่าชะมวง เขาพระ กำแพงเพชร และตำบลควนรู กำหนดขนาดของตัวอย่างไว้เป็นร้อยละ 10 ของประชากร ดังนั้นตัวอย่างที่ต้องการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 226 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic sampling)

3. วิธีการในการรวบรวมข้อมูล

ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากการสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่มีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในชนบท เพราะแม้แต่คนที่มีการศึกษาน้อยก็สามารถที่จะตอบคำถามได้ ข้อมูลที่ได้จะมีความละเอียดค่อนข้างมาก

4. การสร้างแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยที่ได้กำหนดโครงสร้างแน่นอน (structured questionnaire) เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวิจัย ชนิดของคำถามที่ใช้ มีทั้งคำถามชนิดปลายปิด (close-ended) ซึ่งได้กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ และคำถามชนิดปลายเปิด (open-ended) เพื่อให้ผู้ตอบมีอิสระในการให้คำตอบ โดยแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมเนื้อหาต่างๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม การติดต่อสื่อสารและจิตวิทยาในการดำเนินงานของ อ.ก.ส.

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร การใช้และการส่งเงินคืนชำระหนี้ต่อ อ.ก.ส.

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้คืนของเกษตรกรที่เป็นลูกค้า อ.ก.ส.

ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการส่งเงินชำระหนี้ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในการชำระหนี้คืน อ.ก.ส.

5. การทดสอบแบบสัมภาษณ์

ได้สร้างแบบสัมภาษณ์ขึ้นจากแนวทางในการตรวจเอกสารอ้างอิงขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ 2542 จากนั้นได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) และได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ ในเดือนพฤษภาคม 2542 ได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านสินเชื่อ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง และได้นำมาทำการแก้ไขปรับปรุงข้อผิดพลาดต่างๆ ตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาและเกิดความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นภายในเดือนเดียวกันก็ได้ทำการทดสอบแบบสัมภาษณ์กับเกษตรกรลูกค้า อ.ก.ส.ที่ไม่ใช่ตัวอย่างจริงในพื้นที่ หมู่ที่ 2, 4, และ 11 ตำบลคูหาใต้ หมู่ที่ 2, 8, และ 9 ตำบลท่าชะมวง หมู่ที่ 1 ตำบลเขาพระ หมู่ที่ 5 และ 7 ตำบลกำแพงเพชร และหมู่ที่ 4 ตำบลควนรู โดยทดสอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 10 ชุด พบข้อผิดพลาดเกี่ยวกับข้อคำถามบางข้อขาดหายไป และได้ทำการแก้ไขข้อผิดพลาดต่างๆ เรียบร้อยแล้ว มีการทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ในรูปของค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา พบว่าค่าที่ได้เท่ากับ 0.80 เป็นค่าที่มีความเชื่อถือได้ ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามที่ตนคิดของ

ที่มีผลต่อการชำระหนี้ในชุดนี้มีความเชื่อถือได้ ถูกต้อง ร้อยละ 80 นั่นคือข้อคำถามมีความเชื่อถือได้สูง (ดูรายละเอียดการทดสอบความเชื่อถือได้จากภาคผนวก ค)

6. การรวบรวมข้อมูล

ได้ใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ เดือน กรกฎาคม พ.ศ 2542 ถึง กันยายน พ.ศ 2542 โดยสัมภาษณ์เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. เป็นรายบุคคล ใน 5 ตำบลของอำเภอรัตนภูมิ จังหวัดสงขลา จำนวน 226 ราย

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดยการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์ทุกฉบับเพื่อความสมบูรณ์และถูกต้อง แล้วนำไปเข้ารหัสข้อมูล (code) จากนั้นจึงนำไปทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS (Statistical Package for the Social Sciences)

8. ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยคือ ตัวอย่างในการศึกษาเป็นเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาควหา ที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน อำเภอรัตนภูมิต่างนั้น และได้กู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. มาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร ได้กำหนดขอบเขตของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานไว้ทั้งหมด 8 ตัวแปร ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการชำระหนี้ ตัวแปรที่อยู่ในรูปของดรรชนี และสเกลมีดังต่อไปนี้

8.1 การมีสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ในการครองชีพของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ตัวบ่งชี้ได้แก่ (1) ลักษณะที่อยู่อาศัย (2) การใช้แสงสว่างภายในบ้าน (3) การใช้เชื้อเพลิงหุงต้ม (4) ลักษณะการบริโภคน้ำ และ (5) การมีสิ่งอำนวยความสะดวก

8.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ ตัวบ่งชี้ (1) กลุ่มเกษตรกร (2) กลุ่มสหกรณ์การเกษตร (3) กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ (4) กลุ่มผู้ใช้น้ำ (5) กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ลูกค้า ธ.ก.ส. และ (6) กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

8.3 การได้รับข่าวสารจากบุคคล หมายถึง ความถี่ในการได้รับข่าวสารจากบุคคลต่างๆ ที่มีความสำคัญในการรู้และชำระหนี้ต่อ ธ.ก.ส. มีการเดินทางไปหาหรือมาพบปะพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องสินเชื่อ ตัวบ่งชี้ได้แก่ (1) สมาชิกที่กู้เงินด้วยกัน (2) พนักงานฝ่ายสินเชื่อ (3) กำหนดผู้ใหญ่บ้านหรือหัวหน้ากลุ่ม และ (4) ญาติพี่น้อง

8.4 การได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชน หมายถึง ความถี่ในการได้รับข่าวสารจากสื่อต่างๆ ที่มีมืออยู่ทั่วไปในชีวิตประจำวันของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ตัวบ่งชี้ได้ (1) สิ่งตีพิมพ์ (2) วิทยุ (3) โทรทัศน์ และ (4) หอกระจายข่าว

8.5 ทศนคติที่มีต่อการดำเนินงานของ ธ.ก.ส. หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด หรือความเชื่อของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่มีต่อ ธ.ก.ส. ตามที่ตัวเองรับรู้ โดยได้ออกแบบคำถามทั้งหมด 10 ข้อ เพื่อเป็นสเกลในการวัด เป็นคำถามธรรมดา 6 ข้อ และคำถามปฏิเสธ 4 ข้อ โดยการประมาณค่า (rating scale) แบบลิเคิทสเกล (Likert Scale) และแบ่งการประมาณค่าออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ (1) ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (2) ไม่เห็นด้วย (3) ไม่แน่ใจ (4) เห็นด้วย (5) เห็นด้วยอย่างยิ่ง

8.6 ความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้นำไปชำระหนี้เงินกู้ต่อ ธ.ก.ส. ภายในระยะเวลาที่กำหนด (เป็นตัวแปรตาม)

9. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

9.1 ค่าร้อยละ ใช้เปรียบเทียบข้อมูลทั่วไป เพื่อทราบถึงแนวโน้มของการแจกแจงความถี่ การกระจายของตัวแปร ประเภทจำแนกหมวดหมู่ (nominal scale)

9.2 ค่าเฉลี่ย ใช้หาค่าเฉลี่ยของตัวแปรที่อยู่ในรูปของตัวแปรประเภทแบบช่วง (interval scale) เพื่อวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูล

9.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่ออธิบายความแตกต่างของข้อมูล และการกระจายตัวของข้อมูล

9.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ของข้อมูลแบบช่วง (interval scale) โดยตัวแปรทั้งสองเป็นข้อมูลต่อเนื่อง (continuous) และข้อมูลแต่ละชุดเป็นอิสระต่อกัน (independent sample) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองเป็นแบบเส้นตรง (linear relationship) สูตรที่ใช้ในการคำนวณในการวิจัยคือ

$$r_{XY} = \frac{n\sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2][n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

- r_{XY} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และตัวแปร Y
- $\sum X \sum Y$ คือ ผลรวมที่วัดได้จาก X และ Y ตามลำดับ
- $\sum XY$ คือ ผลรวมของผลคูณระหว่าง X และ Y
- $\sum X^2, \sum Y^2$ คือ ผลรวมกำลังสองของข้อมูลจาก X และ Y ตามลำดับ
- n คือ จำนวนตัวอย่าง

9.5 วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยการหาตัว

พยากรณ์เพื่อหาปัจจัยที่ผลต่อการชำระหนี้ ที่ใช้สำหรับเป็นตัวพยากรณ์ความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งมีสูตรสมการดังนี้

$$Y' = a + b_1x_1 + b_2x_2 + b_3x_3 + \dots + b_kx_k$$

- เมื่อ Y' แทน คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)
- a แทน ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
- $b_1, b_2, b_3, \dots, b_k$ แทน ค่าน้ำหนักคะแนนหรือสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1 ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
- $x_1, x_2, x_3, \dots, x_k$ แทน คะแนนของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระตัวที่ 1) ถึงตัวที่ k ตามลำดับ
- k แทน จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

10. นิยามศัพท์

นิยามศัพท์ที่สำคัญมีดังนี้

- 10.1 เกษตรกรลูกค้า หมายถึง เกษตรกรที่ได้รับการพิจารณาเข้ามาเป็นลูกค้าของ
ธ.ก.ส. ตามระเบียบและข้อบังคับของธนาคาร
- 10.2 หนี้เงินกู้ หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรกู้ยืมไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายและลงทุนใน
การเกษตร
- 10.3 หนี้ค้างชำระ หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้กู้ยืมไปเป็นค่าใช้จ่ายและลงทุน
การเกษตรแล้วไม่สามารถนำต้นเงินพร้อมดอกเบี้ยมาชำระหมดในเวลาที่กำหนดไว้
- 10.4 สินเชื่อ หรือ เงินกู้ หมายถึง จำนวนเงินที่บุคคลยืมไปจากสถาบันการเงินโดยมี
กำหนดเวลาการชำระคืน ที่กำหนดตามสัญญาที่ทำไว้ต่อสถาบันการเงิน
- 10.5 ประเภทเงินกู้ หมายถึง เงินกู้ระยะสั้น, ระยะปานกลาง, และเงินกู้ระยะยาวเพื่อ
การเกษตรและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
- 10.6 ความสามารถในการชำระหนี้ หมายถึง จำนวนเงินที่เกษตรกรได้นำไปชำระหนี้เงินกู้
ต่อ ธ.ก.ส. ภายในระยะเวลาที่กำหนด (เป็นตัวแปรตาม)